

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

20 december 2006

MOTIE

– van mevrouw Gerda Van Steenberge en de heer Joris Van Hauthem –

betreffende een belangenconflict

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

1. De voorgeschiedenis: het Octopusakkoord

In het verlengde van de affaire-Dutroux werd op het politieke vlak het zogenaamde Octopusakkoord afgesloten. Dit akkoord kreeg concreet gestalte in het voorstel van resolutie betreffende de hervorming van de politiediensten en van de gerechtelijke organisatie.

Eén van de bepalingen die dit akkoord bevatte luidt als volgt: “Er wordt een magistratenschool per gemeenschap opgericht onder de vorm van een inter-universitair centrum. Hierover zal de minister van Justitie een samenwerkingsakkoord afsluiten met de gemeenschappen, waarbij ook een functionele band met de Hoge Raad moet worden voorzien” (p. 27). Deze intentie wordt in hetzelfde document hernomen in het hoofdstuk ‘krachtlijnen inzake de hervorming van de gerechtelijke organisatie’ (p. 43).

Vanuit de Vlaamse overheid werd onmiddellijk werk gemaakt om voorbereidselen te treffen ten einde uitvoering te geven aan dit luik uit het Octopusakkoord.

Toenmalig Vlaams minister van Onderwijs Van den Bossche gaf reeds midden 1998 de VLIR de opdracht een werkgroep op te starten zodat hierover op vrij korte termijn tot een advies kon worden gekomen. Hij stelde in het vooruitzicht dat de opleidingen in de Vlaamse magistratenschool reeds op 1 september 1999 van start zouden kunnen gaan.

Kort daarna richtte de toenmalige federale minister van Justitie inderdaad een vraag tot de gemeenschappen om een overleg op te starten teneinde een inter-universitaire magistratenopleiding te organiseren. In Vlaanderen werd op 16 oktober 1998 daartoe een hernieuwde vraag tot de VLIR gericht om een advies ter zake te formuleren. De intussen opgerichte werkgroep van de VLIR heeft ingevolge deze opdracht de uitwerking van een magistratenschool in de daaropvolgende jaren grondig voorbereid.

De voorbereidingen tot oprichting van een Vlaamse magistratenschool waren dus goed uit de startblokken geschoten. De doelstelling ervan werd daarom langs Vlaamse zijde hernomen in de regeringsver-

klaring van de nieuw geïnstalleerde Vlaamse Regering. In het verlengde hiervan werd deze eveneens opgenomen in de beleidsnota Onderwijs en Vorming 1999-2004 van de Vlaams minister van Onderwijs en Vorming. De VLIR zette de werking van de werkgroep magistratenschool intussen onverminderd voort, en dit tot in 2004.

Ook de nieuwe federale minister van Justitie van het intussen paars geworden kabinet, de heer Verwilghen, bevestigde zijn intentie en die van zijn regering om deze bepaling van het Octopusakkoord loyaal uit te voeren. Dat gebeurde onder meer door deze doelstelling op te nemen in zijn beleidsnota voor het jaar 2001. Het dossier geraakte echter in het slop enerzijds omdat er langs Franstalige zijde weinig animo bestond om hier verder werk van te maken en anderzijds doordat het overleg met de Hoge Raad voor de Justitie niet zo goed vlotte.

De reden waarom dit laatste zo was, kon weldra worden gevonden in het jaarverslag 2000 van de Hoge Raad voor de Justitie, waarin een pleidooi werd gehouden voor één federale magistratenopleiding onder de vleugels van de Hoge Raad voor de Justitie zelf. Desalniettemin bevestigde de minister van Justitie dat er per gemeenschap één magistratenschool zou worden opgericht. Hij voegde er zelfs aan toe: “Laat het echter duidelijk zijn dat de Hoge Raad voor de Justitie geen unitaire opleiding uitwerkt. Er kan evenmin sprake zijn van een unitaire recuperatie.” Als waarborg daarvoor zag hij het overleg met de VLIR en de Conseil des Recteurs des universités francophones de Belgique. Hij hernam de oorspronkelijke doelstelling dan ook consequent in zijn beleidsnota voor het begrotingsjaar 2002 en wist hierin te melden dat er dienaangaande intussen een politiek akkoord bestond tussen de federale overheid en de gemeenschappen, zodat er gewerkt werd aan een protocolakkoord.

In de loop van 2002 werd het duidelijk dat er een fundamenteel conflict tot stand was gekomen tussen enerzijds de Hoge Raad voor de Justitie en anderzijds de minister van Justitie. De eerste eiste inderdaad de volle bevoegdheid op om de magistratenopleiding volledig onder haar hoede te nemen zonder veel rekening te houden met de gemeenschappen, terwijl de tweede zich wenste te houden aan de afspraken uit het Octopusakkoord. Om uit deze impasse te komen, kondigde de minister van Justitie een wetgevend initiatief aan. In zijn beleidsnota voor het begrotingsjaar 2003 kondigde hij zelfs aan dat de magistratenscho-

len in het academiejaar 2003-2004 van start zouden kunnen gaan.

Met het aantreden van de tweede paarse regering in 2003, en met haar van een Franstalige minister van Justitie van PS-signatuur, kreeg de hele zaak echter een wending ten voordele van de stellingen van de Hoge Raad voor de Justitie. In haar beleidsnota van 19 november 2004 pakte deze minister dan ook uit met het voornemen een Opleidingsinstituut voor de Rechterlijke Orde op te richten dat werd omschreven als een onafhankelijk instituut met een federale structuur.

Hierover ondervraagd in het Vlaams Parlement, beaamde de Vlaamse minister van Werk, Onderwijs en Vorming dat er met de (nieuwe) federale minister van Justitie geen akkoord was bereikt omtrent de magistratenschool. Hij bevestigde nochtans dat het examen dat iemand toegang verleent tot de magistratuur tot de exclusieve bevoegdheid van de Gemeenschappen behoort, terwijl de vorming van de gerechtelijke stagiairs en de permanente vorming van de magistraten een bevoegdheid was waaraan het Vlaamse niveau zijn medewerking kon verlenen.

De federale minister van Justitie van haar kant bevestigde inderdaad dat zij, in tegenstelling tot haar voorgangers, geen enkel overleg meer had gepleegd met de gemeenschappen en bijgevolg eenzijdig had geopteerd voor een federaal Opleidingsinstituut dat de opleiding van de gerechtelijke stagiairs, maar ook van de toekomstige magistraten, alsook de permanente beroepsopleiding voor de leden van de rechterlijke orde voor zijn rekening zou nemen.

2. Het wetsontwerp inzake de gerechtelijke opleiding en tot oprichting van het Instituut voor gerechtelijke opleiding

Ingevolge de koerswijziging van de huidige federale minister van Justitie in dit dossier, werd op 7 november 2006 door haar een wetsontwerp inzake de gerechtelijke opleiding en tot oprichting van het Instituut voor gerechtelijke opleiding in de Senaat ingediend.

Het wetsontwerp voorziet inderdaad in de oprichting van een federaal instituut dat bevoegd is voor de nationale en internationale samenwerking inzake de gerechtelijke opleiding en de uitwisseling van beroepservaring.

Het mag daarbij duidelijk zijn dat hiermee niet alleen wordt ingegaan tegen de intenties die door acht traditionele partijen werden uitgesproken in het kader van het Octopusakkoord om per gemeenschap een magistratenschool op te richten via een samenwerkingsovereenkomst met de gemeenschappen, maar ook dat dit in strijd is met artikel 127 van de Grondwet krachtens hetwelk de gemeenschappen bevoegd zijn voor de organisatie van het onderwijs. Zoals blijkt uit artikel 4 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen zijn bovendien de gemeenschappen bevoegd voor de post- en parascolaire vorming, alsook voor de beroepsbijscholing.

Gerda VAN STEENBERGE

Joris VAN HAUTHEM

Het Vlaams Parlement,

– gelet op:

1° het voorstel van resolutie betreffende de hervorming van de politiediensten en van de gerechtelijke organisatie (*Parl. St. Senaat* 1997-98, DOC 1-994/2 en *Parl. St. Kamer* 1997-98, DOC 1568/002);

2° de regeringsverklaring van de Vlaamse Regering van 13 juli 1999 (*Parl. St. Vl. Parl.* 1999, nr. 31/1);

3° de beleidsnota Onderwijs en Vorming 1999-2004 van de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming (*Parl. St. Vl. Parl.* 1999-00, nr. 139/1);

4° de beleidsnota van de minister van Justitie bij het ontwerp van algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2001 (*Parl. St. Kamer* DOC 50 905/009);

5° de beleidsnota van de minister van Justitie bij het ontwerp van algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2002 (*Parl. St. Kamer* DOC 50 1448/014);

6° de beleidsnota van de minister van Justitie bij het ontwerp van algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2003 (*Parl. St. Kamer* DOC 50 2081/022);

– overwegende dat in de beleidsnota's 2001-2003 van de minister van Justitie een correcte uitvoering van het Octopusakkoord in het vooruitzicht werd gesteld;

– gelet op de beleidsnota van de minister van Justitie van 19 november 2004 (*Parl. St. Kamer* DOC 51 1371/018);

– overwegende dat :

1° de nieuw aangetreden Franstalige minister van Justitie in deze beleidsnota afstapt van de correcte uitvoering van het Octopusakkoord middels de oprichting van een magistratenschool per gemeenschap en in dit dossier een wending van 180 graden maakt door de oprichting aan te kondigen van één enkel Opleidingsinstituut

voor de Rechterlijke Orde dat als een federale structuur wordt voorgesteld;

2° daarbij geen enkel overleg werd gepleegd met de gemeenschappen;

– gelet op het wetsontwerp inzake de gerechtelijke opleiding en tot oprichting van het Instituut voor gerechtelijke opleiding (*Parl. St. Senaat* 2006-07, nr. 3-1889/1);

– overwegende dat:

1° hiermee fundamenteel wordt afgeweken van de uitgesproken wens van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de Senaat;

2° niet alleen onderwijs, maar ook post- en parascolaire vorming alsook beroepsbijscholing een gemeenschapsaangelegenheid zijn;

3° er in Vlaanderen en Wallonië een verschillende rechtscultuur bestaat en dat het bijgevolg ten zeerste gewenst is dat ook de vorming en bijscholing van magistraten op basis van de gemeenschappen zou worden georganiseerd;

– gelet op:

1° artikel 32, §1bis, van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen;

2° artikel 92 van het Reglement van het Vlaams Parlement;

– verklaart ernstig in zijn belangen te zijn geschaad door het wetsontwerp zoals het in de Senaat werd ingediend (*Parl. St. Senaat*, 2006-07, nr. 3-1889/1);

– vraagt derhalve de schorsing van de behandeling van voornoemd wetsontwerp in de Senaat, met het oog op overleg.

Gerda VAN STEENBERGE

Joris VAN HAUTHEM
